

KÖNYVISMERTETÉSEK

VIGVÁRI András

KÖZPÉNZÜGYEK, ÖNKORMÁNYZATI PÉNZÜGYEK

KJK-KERSZÖV

Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest,
2002. 380 p.

A demokratikus társadalomban rendkívül fontos a közpénzekkel – az adófizetők pénzével – való gazdálkodás minősége, a közpénzek hatékony felhasználása s az ezt biztosító szabályozási rendszer. Hiszen mindannyiunk pénzéről van szó, a központi kormányzat és a helyi önkormányzatok számunkra nyújtott szolgáltatásai mindennapjaink minőségét is meghatározzák, befolyásolják az oktatási rendszert, az infrastruktúrákat, a kutatási-fejlesztési tevékenységet stb. Éppen ezért a közpénzekkel történő gazdálkodás jogi keretei sokkal összetettebbek és szigorúbbak, mint a magángazdaságokéi. A könyv a közpénzügyek alapjait, az államháztartás és az önkormányzati gazdálkodás pénzügyi kapcsolatait, az adózási rendszert, az önkormányzati gazdálkodás sajátosságait, az Európai Unió pénzügyi politikáját, az elemzési és ellenőrzési módszereket, feladatokat mutatja be.

Először a kormányzati szektor szerepét, gazdasági szerepvállalását s ennek intézményrendszerét – a közszektor fogalmát – ismerjük meg, annak felépítésével együtt. A szerző ismerteti a tökéletes piac modelljét, a piaci szerkezet torzulásait s az állam szabályozó funkcióját. Bemutatja a központi költségvetés és a társadalombiztosítási alapok működésének fő vonásait, az államháztartási gazdálkodás alapelveit. Az adózási elvek

bemutatása mellett áttekintést kapunk a magyar adórendszeréről és az adózás nemzetközi összefüggéseiről.

Az önkormányzati pénzügyek keretében az önkormányzati költségvetési bevételek sajátos típusait és a kiadásokat ismerjük meg, majd a magyar önkormányzati rendszer és önkormányzati gazdálkodás sajátosságainak, végrehajtó szervezeteinek részletes bemutatása következik. A szerző kiemelten foglalkozik a gazdálkodással kapcsolatos feladat- és hatáskörök jogi szabályozásával s az önkormányzati gazdálkodás főbb területeivel, szól az önkormányzati társulásokról is. Ez utóbbiak létrehozását, a hozzájuk történő csatlakozást az önkormányzati törvény a képviselő-testületek kizárólagos hatáskörébe utalta. A társulási formák: körjegyzőség, hatósági igazgatási társulás, intézményirányító társulás, közös képviselő-testület.

Az önkormányzatok feladataik elvégzését bevételeikből és pénztartalékaik felhasználásával biztosítják. A magyar önkormányzatok finanszírozási rendszerét, tőkekapcsolatainak főbb szabályait tárgyaló fejezet a likviditás menedzselésének lehetőségeit és feladatait, a fejlesztések finanszírozásához szükséges kölcsönforrás-bevonás feltételeit, a hitelképesség megítélésének módját tartalmazza. Megismerjük a fejlesztések, beruházások finanszírozásának forrásait is.

A szerző a hazai helyzet mellett a külföldi gyakorlatot is bemutatja. Ismerteti az önkormányzati gazdaságok főbb típusait, a megoldási lehetőségeket. Táblázatban sorolja fel a különböző önkormányzati rendszerek jellemzőit. Beszámol a volt szocialista országok önkormányzati rendszerének átalakulásáról, az Európai Unió közös költségvetéséről, intézményeiről és feladatairól. Bemutatja a regionális politika pénz-

ügyi intézményrendszerét és a külső forrás-bevonás feltételeit is.

Végül az államháztartási számvitel sajátosságait, az önkormányzatok működési eredményességének, pénzügyi helyzetének elemzését és az önkormányzatok pénzügyi helyzetét szemléltető mutatókat ismerteti. Ez utóbbiak a költségvetés szerkezetéről, a bevételi kapacitásról, a feladatellátás helyzetéről, a pénzügyi kapacitásról, az eladósodottságról és a likviditásról tájékoztatnak. A demokratikus jogállamban az adófizetők tudni akarják, mire fordítják befizetéseiket és azt is, hogy mindenki kiveszi-e a részét a közterhek viseléséből. A partnerek (szállítók, vevők, hitelezők) szintén tudni akarják, hogy megbízható ügyféllel állnak-e szemben. Mindezeket az igényeket a pénzügyi ellenőrzés – mint speciális gazdasági funkció – elégíti ki. Az ellenőrzés alapfogalmain túlmenően az ellenőrzési funkció tartalmáról, az államháztartási ellenőrzési folyamat szakaszairól, legvégül pedig a magyar önkormányzati szektor külső és belső ellenőrzéséről szól a könyv utolsó fejezete.

A szövegben elhelyezett ábrák és táblázatok az összefüggések megértését, az ismeretek könnyebb elsajátítását kívánják elősegíteni. Valamennyi fejezet végén a kulcsfogalmak felsorolása és ellenőrző kérdések találhatóak. A Vitakérdések alkalmat adnak az olvasónak a leírtak átgondolására, a Források és az ajánlott irodalom pedig az érdeklődőknek nyújt további tájékoztatást. A Függelékben a Fogalomtár a könyvben szereplő fogalmak bővebb kifejtését, a táblázatok a mennyiségi összefüggéseket, a Fontosabb jogszabályok jegyzéke pedig a hazai törvényeket és rendeleteket, valamint az EU jogszabályokat tartalmazza.

R. I.